

A duó a Kaláka együttes különdíját is besöpörte

Ketten, gitárral

25 évvel ezelőtt a Bartók Béla Művelődési Központban dolgozott Pacsika Emília és Trabalka István. Egyikük énekelni, másikat gitározni tudott. Barátaik biztatására zenés műsorokat adtak elő gyerekeknek. Később csatlakozott hozzájuk Csigér István tanár.

Egy gitár, két énekhang, meg a kollégák, barátok biztatása. Ennyi kellett ahhoz, hogy negyedszázaddal ezelőtt *Trabalka István* népművelő és *Pacsika Emília* duót alapítson. Ahogyan mások, ők is *Halász Judit* és *Bródi János* dalaival kezdték, gyerekeknek játszottak. Míg nem egyszer felkérték őket, lépjenek fel egy kiállítás megnyitóján. *Basqualetti Zsófia* képzőművész Nemes Nagy Ágnes Bors néni ciklusára készített textíliái annyira megragadták Pacsika Emíliát, hogy előbújt belőle egy-egy dallam. Így kezdődött tehát a versek megzenésítése. Zenét írtak Tamkó Sira-tó Károly, Weöres Sándor, Veress Miklós, Kányádi Sándor és a szegedi *Simai Mihály* költeményeire. Amikor Trabalka Istvánt elvitték katonának, *Csigér István* tanár ugrott be helyette – először csak másfél évre. A másfél évből aztán évtizedek lettek. A Ságvári gimnázium tanáráról kevesen tudják, hogy szabadidejében gyermekeknek zenél. Ám az iskolában rendre ő a muzsikás krampusz Mikuláskor.

– A katonaság után alkotó-hármas lettünk, minden kedden összejöttünk – meséli Csigér István. – Kerestünk verseket, megmutattuk egymásnak az ötleteinket. Hárman voltunk, színesebbé vált a műsor, amit már a saját megzenésített dalainkból állítottunk össze. Említik még: 20 évvel ezelőtt az I. énekelt versek fesztiválján a Kaláka együttes különdíját kapták, 1996-ba pedig megjelent egy kazettájuk is, *Kass János* készítette a borítóra a grafikát.

Végül duó maradt a trióból, a két férfi vitte tovább a műsorokat, s negyedszázad alatt begyűjtöttek 3-3 gitárt is. Az elmúlt évtizedekben felléptek iskolákban, óvodákban, könyvtárakban, művelődési házakban – mindenhol szívesen mentek és mennek, ha hívják őket.

– A dalokat soha nem lehet megunni – vallja Trabalka István. – Akkor is tudnánk műsort adni, ha álmunkból ébresztenének fel minket, annyira bennünk vannak ezek a nóták. Ráadásul nagyon szeretünk gyerekeknek játszani, mindig van köztük egy csillogó szemű kislány, egy nagy fülű, szemüveges, kisfiú, akiről sugárzik az értelem. Mindig vannak olyan gyerekek, akikkel lelki közösséget lehet vállalni arra az időre, amíg együtt vagyunk.

NYEMCSOK ÉVA

Trabalka István és Csigér István – régóta együtt

Fotó: Segesvári Csaba

Utcát és csatornát szeretnének a Felső kikötő soriak Újszegeden

A városnak nincs pénze a terület kisajátítására

Közel két évtizede nincs hálózati ivóvíz Szegeden, a Felső kikötő soron, ahol a lakók még árnyékszéket használnak. Ahhoz, hogy az ingatlanokat csatornázni tudják, utcát kellene nyitni. Az önkormányzatnak nincs pénze a kisajátításra. A problémát úgy lehetne feloldani, ha a mintegy húsz ingatlan tulajdonos ingyen felajánlana hét métert a portájából a városnak.

Tizenhét éve nincs ivóvíz a szegedi Felső kikötő soron, mert a hálózatot lezárták. Még a közkifolyót is leszerelték 2003-ban a Közép fasor végén, így az ingatlan tulajdonosok víz nélkül maradtak. A legtöbb lakó elmenekült, az utca szinte elnéptelenedett, a töltés tövében a legtöbb ingatlanon embermagasságú a gaz. *Tülkösné Orovicz Márta* viszont kitart. Háza udvarára azonban ő sem tud beállni az autójával, mert a töltésre egyetlen telektulajdonos sem hajthat fel, máshonnan viszont az ingatlanokat nem lehet megközelíteni. Ezért a Közép fasori rendezvényház parkolójában hagyja járművét, és hogy ne kelljen több száz métert kørülnie, a kerítésen bújik be a portájára. Az asszony több éve kéri az önkormányzatot, hogy nyisson utcát a kertek végében, és közművesítse a területet.

– Itt addig senki sem kap építési engedélyt, amíg a területet nem közművesítik – mondja az asszony, aki már úgy jár a hivatásokba, mintha haza menne. Bevallása szerint ha az ajtón kidobják, visszamászik az ablakon. Az önkormányzat városüzemeltetési irodájának vezetője, *Molnár László* elmondta: a városnak nincs pénze kisajátításra és a négyszáz méter hosszú utca megnyitására, viszont az is igaz, hogy az ISPA-pályázatban szerepel a terület csatornázása. Ezt *Novák Gyula*, a Szegedi Víziközmű Működtető és Fejlesztő Rt. vezérigazgatója úgy szerette volna megoldani, hogy a töltésen vezeték végig a csatornát. Először kapott is erre engedélyt, ám azt később az Atikövizig visszavonta. Nem marad más megoldás, mint az utcanyitás a Felső kikötő sor és a Tárogató

Tülkösné Orovicz Márta már évek óta kéri az önkormányzatot, hogy nyisson utcát, és közművesítse a területet

Fotó: Segesvári Csaba

– Ha a Tárogató utcaiak és a Felső kikötő soriak mindannyian lemondanak a telek egy részéről, akkor nemcsak a csatornát, hanem a vizet is bevezetjük, és szilárd burkolatú utat építünk szeptember végéig – jelentette ki Novák Gyula. Egy biztos, a lakosság már harmadik éve fizeti havonta az 1250 forintos csatorna-hozzájárulást.

– Ha a terület csatornázása meg-hiúsulna – ehhez elegendő, ha a mintegy húsz telektulajdonosból egy nem ajánlja fel a földrészét –, akkor az SZVMF Rt. visszafizeti a pénzt, de az ISPA-pályázat elszámolásánál magyarázkodnia kell, miért maradt el a közmű-építése a Felső kikötő soron.

Tülkösné szerint a lakók hajlanak a kiegyezésre, sőt vállalnák az összesen nyolcszáz ezer forintba kerülő gázbevezetést és a fejenként 140 ezer forintos víz-hálózat-kiépítési hozzájárulást is.

CS. G. L.

Működik a sorozathatás – Szegedi a szerkesztője a Fekete István-könyveknek

Egyszer csak megnyílt a zsilip

Folytatódik a Fekete István-életmű kiadása Szegeden. A könyvhétre új tematikus válogatás jelent meg az író életművéből, benne olyan szövegek is, melyeket korábban csonkítva közöltek. A sorozatszerkesztő, Sánta Gábor irodalomtörténész az írói életút újabb és újabb fehér foltjait térképezi föl.

Működik a sorozathatás a Fekete István-életművel kapcsolatban. Aki korábban megvett egyet-egyet a Lazi Kiadónál *Sánta Gábor* szegedi irodalomtörténész szerkesztésében megjelent kötetekből, az nem tudja megállni, hogy ki ne egészítse a gyűjteményt, s ne tegye teljessé. Most, a könyvhétre az Erdély című tematikus – az író erdélyi tárgyú novelláit tartalmazó – gyűjtemény jelent meg. Ezt

nemsokára követi a Kisértések, mely Fekete 1950 előtti elbeszéléseit fogja egybe, majd a Tűz mellett, mely az 1950–70 között írtakat gyűjti össze.

– Fekete Istvánnak óriási olvasórétege van, a kiadónak ezért éri meg folytatni a sorozatot. Nekem pedig, mint irodalmárnak, az a célom, hogy a rengeteg felé szétszórót, kötetben olykor csonkítva megjelent írásokat az eredeti szöveg szerint adjam közre. És hogy végre olvasni lehessen az életmű egészét, ne annak csak egyes kitérítetett darabjait – mondja Fekete István kutatója. Az „anyag” egyelőre elfogyhatatlan. Az elbeszélések és más kispörzák után külön köteteket lehet szentelni Fekete István verseinek, drámáinak, illetve publicisztikáinak is. – Ornitológiai írásaiából teljes madártani

szakkönyv is összeállítható – mondja a sorozatszerkesztő.

Az életmű szerkesztése, közreadása közben az irodalomtörténész újabb és újabb fehér foltokat térképez föl Fekete István életéből. Ed-dig nem lehetett tudni, hogy a korábban sikeres, de 1945 után mint osztályidegent mel-lőzni kezdett szerző hogyan tudott „magára találni” kunszentmártoni tartózkodása alatt, amikor halászlát szakkönyvet írt. Megírásának lehetőségéhez is alig-alig jutott hozzá – ám miután ez megjelent, megnyílt a zsilip, s egyre-másra jöhettek ki a későbbi nagy Fekete István-kötetek. Az író életét új dimenziókból is láttató kutatási eredményeket a harmadik – készülő – Fekete István-tanulmánykötetében publikálja az irodalomtörténész.

F. CS.

A nóta szegedi doyenje – Kikli Tivadar 85 esztendő

Regényt ír, újságot szerkeszt, szervezi a nótás életet a Szegeden élő nyolcvanöt esztendő Kikli Tivadar.

Szülőhelye, Angyalföld angyalairól írja legújabb regényét szegedi belvárosi otthonában a nyolcvanöt esztendő Kikli Tivadar. Világéletében legalább két lovat ült meg. Hogyan? Az ünnepelt válasza: mindent lehet, külön-külön.

– Tízévesen íráttak be a fővárosi zene-débe, a zeneszerzést egri középiskolás koromban kezdem tanolni. Tizenhét évesen írtam az első, azóta világot bejárta „Szerelem, szerelem” csárdásomat – emlékezik. Kínos pontossággal idéz fel mindent, évszámokat, neveket, címe-ket. Mesél és mesél. Édesapjáról, a nagyon szegéd, de művelt és jószágos tőltőről, aki tehetséges fiát féltette a művészettől. Amikor például a polgári iskola igazgatója a képzőművészet felé irányította, apja azt vetette ellene, hogy nem nevel koldust a fiából. Először húszévesen, első zeneakadémiai szerzői estje után ismerte el a tehetséget.

Kikli Tivadar az irodalmi hatásról is mesél: a felsőkereskedelmi iskolában az iskolaorvos Németh László tanította az egészségtant, lyukasórákon pedig irodalmat. Biztatta tanítványait, ne figyeljenek másra, adják ki, ami bennük van – legalább a maguk örömére. Az élet úgy hozta, hogy a zene és az irodalom is a kenyérkereset mögé szorult Kikli Tivadar életében. Jogot, újságíró-iskolát végzett, dramaturgiát tanult. Egyebek mellett a Délmagyarország is közölte tárcáit, a rádió sugározta hangjátékait. Vállalati lapot szerkesztett, külsős tudósító volt. Közben lépkedett a polgári ranglétrán: segéd munkás, előkalkulátor, majd évtizedeken keresztül hivatalnok.

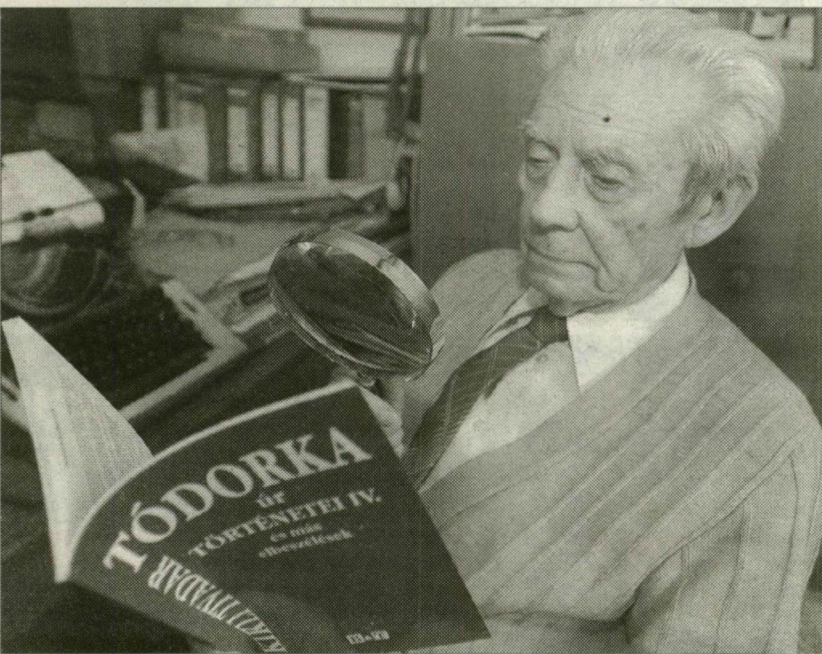
A majd negyven éve Szegeden élő Kikli Tivadar neve az írás mellett a nótával forrt össze. 1952-ben, amikor megszűntek a szalonzenekarokat, amelyek addig népszerű slágereit, keringőit játszották – maradt a nóta, más névén cigányzene. Annak is az a hányada, amely a magyar nóta- és szanonzbizottság szigorú szűrőjén átfért. A nótások között azu-

tán klasszikus szerzőkkel futott be, bekerülve a népies zene véráramába. A mai napig hallhatók a dalai, számtalan lemezét forgatják a rádiók, televíziók.

DOMBAI TÜNDE

A NÓTASZERZŐ

Kikli Tivadar két nótalexikonja, újságjai, a *Bánfalvi László*val együtt alapított Dankó Pista Egyesület, valamint a szegedi nótások tartják életben a cigányzene világát a városban. Kikli a Magyar nóta-szerzők és Énekesek Országos Egyesületének díszelnöke, a kitüntetésbizottság vezetője, a nótaszerzők egyesületének délmagyarországi alapítója, díszelnöke. Szegeden csak két állandó vendéglátós cigányzenekar játszik, a műfaj országos elismertsége viszont erősödik. Művelőit a közelmúltban Artis jus-díjjal, köztársasági érdemkeresztrel és Kossuth-díjjal tüntették ki. Kikli Tivadar zenei munkásságát számos elismerése mellett az Artis jus Dankó-díja, Szeged életműdíja, és a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt fémjelzi.

Kikli Tivadar még ma is aktív – ír és olvas fáradhatatlanul

Fotó: Schmidt Andrea